

Curs de llenguatge inclusiu no sexista

Eulàlia Torras Oliveras
Dra. en Sociologia
eulalia.torras@uab.cat
Servei de Llengües
Universitat Autònoma de Barcelona

<http://blogs.uab.cat/llenguatgenosexista>

Curs de llenguatge no sexista

GUIÓ

Primera sessió

- Reflexió inicial i conceptes bàsics
 - Què vol dir societat patriarcal, sexisme, llenguatge inclusiu, androcentrisme...
- El sexisme en català i en les llengües romàniques. Com es manifesta?
- Estratègies per reduir el sexisme en català i castellà
 - Treball amb frases

Segona sessió

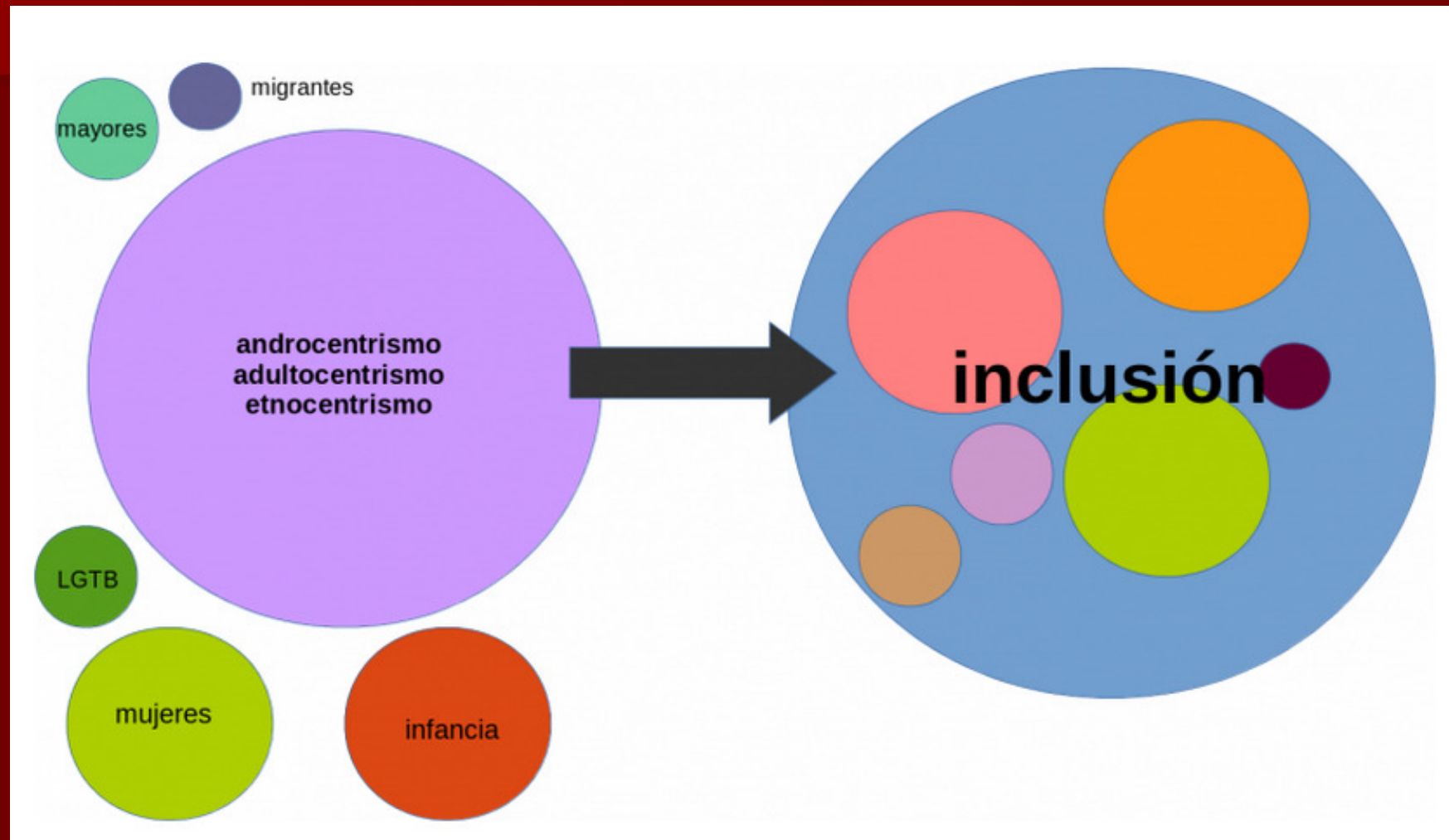
- Estratègies per reduir el sexisme en català i castellà
 - L'ús de *vós*
 - Treball de millora de textos
- El llenguatge sexista en altres llengües
- Aportacions personals de sexisme o d'inclusió en textos escrits.

De les categoritzacions al coneixement i als estereotips

Jerome S. Bruner considera que la cultura permet a les persones superar les limitacions que els imposa l'herència biològica. Es a dir, defensa que **és la cultura i no la biologia** la que modelitza la vida i la ment de les persones, és la que dota de significat l'acció.

Dins del procés d'aprenentatge, Bruner considera molt important la funció de la **categorització**, ja que permet la formació i l'enfortiment d'estructures mentals. Els infants aprenen per descobriment i en la seva interacció amb la realitat, la categorització els permetrà facilitar l'acció. Per *categorització* entendrem la significació i l'organització de les experiències, poder contextualitzar la informació i aprofundir-hi. L'infant, en la seva interacció amb tot allò que l'envolta, organitza les informacions segons les seves categories o estructures mentals, que requereixen per desenvolupar-se de la capacitat de seleccionar les informacions, generar proposicions, simplificar, prendre decisions i construir i verificar les pròpies hipòtesis. És aquí on pren tot el sentit l'aprenentatge per descobriment: més enllà de la mediació que li ofereix l'adult o un altre infant, és la pròpia acció d'associació i construcció el que li permetrà formar categories de pensament.

La inclusi6, qu6 6s?

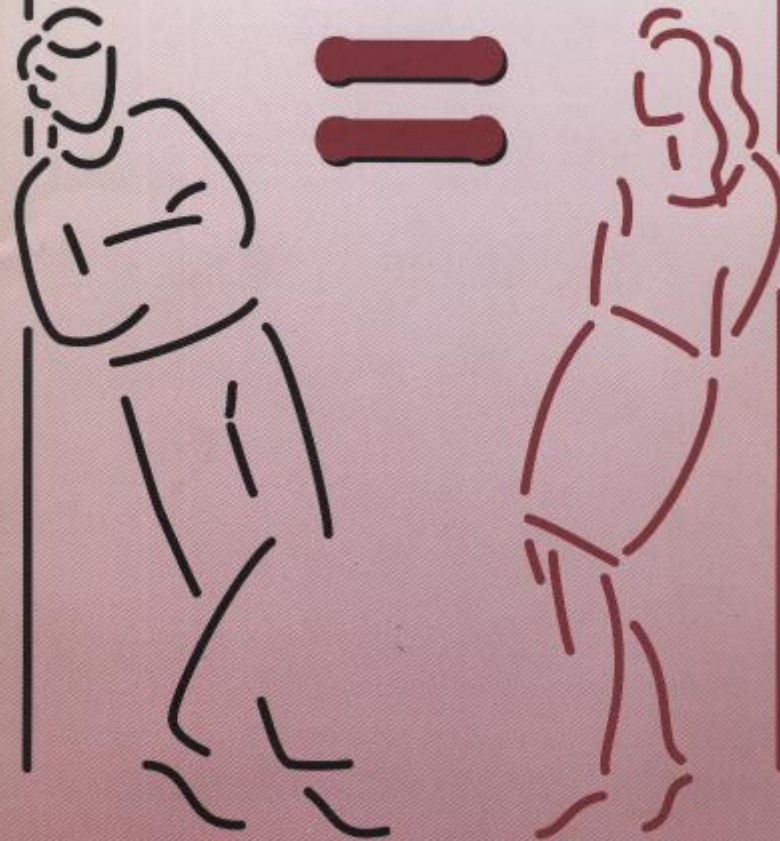
<http://www.labroma.org/blog/2016/03/17/que-es-y-que-aporta-el-lenguaje-inclusivo/>

La inclusió, què és?

Un llenguatge que evita els estereotips i no suposa cap barrera o menysteniment per a les persones o els col·lectius.

- http://www.mesadiversitat.cat/pfw_files/cma/MDA/materials_mesa/materials_mesa/guia_breu_llenguatge_inclusiu1.pdf
- <http://www.labroma.org/blog/2016/03/07/guias-de-lenguaje-inclusivo/>

ÚS IGUALITARI DEL LLENGUATGE

- Quina diferència hi ha entre *sexe* i *gènere*?

construcció cultural

categoria lingüística

Sexe i gènere

Segons l'ONU...

“**gènere** es la forma amb què totes les societats del món determinen les funcions, actituds, valors i relacions que afecten l'home i la dona. Mentre el **sexe** fa referència als aspectes biològics que es deriven de les diferències sexuals, el gènere és una definició de les dones i dels homes, construït socialment i amb clares repercussions polítiques. El sexe d'una persona és determinat per la **naturalesa**, però el seu gènere l'elabora la **societat**”.

IV Conferència Mundial de les Dones, Beijing, 1995

- Què vol dir *androcèntric*?
- Què vol dir *sexista*?

ESTEREOTIPS i USOS SEXISTES

ESTEREOTIPS I USOS SEXISTES

- Vol dir el mateix *governant* que *governanta*?
- Vol dir el mateix *home públic* que *dona pública*?

Abans de continuar...

llenguatge

Sovint, quan es planteja la qüestió d'evitar el sexisme i l'androcentrisme lingüístic, s'argüeixen idees que s'oposen a l'ús inclusiu del llenguatge:

ARGUMENTS FALSOS QUE INTENTEN JUSTIFICAR UN ÚS NO INCLUSIU	
Arguments falsos	Realitat
Va en contra de l'economia del llenguatge, ja que comporta un redactat més llarg i carregós.	La llengua ens ofereix moltes possibilitats per evitar els usos discriminatoris sense haver d'utilitzar més paraules. No obstant això, si amb l'increment de dos o tres paraules, aconseguim incloure a tot el món, es durà a terme una pràctica democràtica.
Genera impersonalització a causa de l'ús de termes genèrics o neutres.	Aquesta percepció és estrictament cultural i subjectiva i, en qualsevol cas, sempre és millor un ús neutre de la llengua (el professorat), que un ús exclouent i discriminatori (els professors).
Com que no hi ha mala intenció, no és necessari.	Certament, és difícil trobar casos en què realment l'ús sexista sigui deliberat i malintencionat, però els efectes resulten ser els mateixos: ocultació de les dones i masculinització de la nostra manera de pensar.
Hi ha coses més importants per les quals lluitar.	Ja que el llenguatge modela comportaments i conductes personals i col·lectives, fer un ús inclusiu sempre serà un pas endavant per a la consecució de la igualtat, i per tant, per un món més just.

La morfologia de gènere en les llengües romàniques

Acord del Parlament de Catalunya sobre l'ús no sexista de la llengua

- Primer. És evident que en català i altres llengües el gènere dels substantius no té cap relació directa amb el sexe dels referents. Malgrat això, l'assimilació de la categoria gramatical de gènere a la noció biològica de sexe és a l'origen de moltes confusions relacionades amb aquests conceptes. Cal partir de la consideració que la llengua catalana, com a sistema lingüístic, té **el masculí com a categoria gramatical no marcada pel que fa al gènere**. Això no obstant, la progressiva presència de les dones en molts àmbits socials i de responsabilitat, i la tendència a relacionar gènere i sexe en els casos en què els referents són animats, han fet que **cada vegada més es pugui percebre que el masculí pot ser excloent**, encara que la referència no es faci a cap persona específica.

Barcelona, desembre 2010

Quins recursos hi ha per a un ús no sexista del llenguatge?

1. Ús de la forma femenina concreta
2. Formes genèriques, col·lectives i altres expressions
3. Expressions neutres, abstractes o despersonalitzades
4. Formes dobles o desdoblaments
5. Canvis de pronoms
6. Canvis mínims de redacció, perífrasis

1. Ús de la forma femenina concreta El femení amb sufixos

...ESSA <http://vigilant-far.blogspot.com/2008/09/questions-de-llengua-xxxi-la-jutge.html>

...ANTA

...ANA

dilc.org/a/28/	Cerca
atnafele	elefanta
atnafocis	sicofanta
atnaforeih	hierofanta
atnafram	marfanta
atnag	ganta
atnaidutse	estudianta
àtnal	lantà
atnall	llanta
atnallat	tallanta
atnalp	planta
atnalpmoc	complanta
atnam	manta
atnanrevog	governanta
àtnap	pantà
atnaprac	carpanta
atnaram	maranta
atnarat	taranta
atnarauq	quaranta
atnaron	noranta
atnates	setanta
atnatiuv	vuitanta
àtnatsnoc	constantà
atnauqila	aliquanta
atnauqnic	cinquanta
atnauqosi	isoquanta
atnaxies	seixanta
atnecalp	placenta
atnedup	pudenta
atnegam	magenta
atneger	regenta
atnelaver	revalenta
atnelon	polenta

5. Canvi de pronoms

En textos destinats a un grup heterogeni d'homes i dones el tractament recomanat en el llenguatge administratiu (de vós) estalvia i fa innecessària tota distinció de gènere i de nombre quan el destinatari és objecte directe; i no fa distinció de gènere quan el destinatari és l'objecte indirecte:

- Us convoquem a la reunió

ens estalvia de fer referència explícita al gènere i al nombre:

- El convoquem a la reunió
- La convoquem a la reunió
- Els convoquem a la reunió
- Les convoquem a la reunió

- Us agraïm l'assistència

ens estalvia de fer referència al nombre:

- Li agraïm l'assistència
- Els agraïm l'assistència

■ De què depèn l'aplicació d'aquests recursos?

- Tenir en compte l'autoria, el registre, la intenció, el públic...
- Mantenir la llargada
- Evitar l'enfarfegament

Moltes gràcies!

Eulàlia Torras Oliveras,
eulalia.torras@uab.cat

Servei de Llengües

Universitat Autònoma de Barcelona